

Samling af Afgørelser

Sag C-58/22

Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Curtea de Apel Craiova)

Domstolens dom (Første Afdeling) af 25. januar 2024

»Præjudiciel forelæggelse – Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – artikel 50 – princippet *ne bis in idem* – strafferetlig forfølgning indledt *in rem* – afgørelse om henlæggelse vedtaget af en anklager – lovlighed af en efterfølgende strafferetlig forfølgning indledt *in personam* for de samme forhold – betingelser, der skal være opfyldt, for at en person kan anses for at være blevet endeligt domfældt – krav om en grundig efterforskning – manglende afhøring af et potentielt vidne – manglende afhøring af den berørte person som »mistænkt««

1. *Præjudicielle spørgsmål – Domstolens kompetence – grænser – anmodning om fortolkning af chartret om grundlæggende rettigheder – national lovgivning, der udgør en foranstaltning til gennemførelse af EU-retten – Domstolens kompetence*
(Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 51, stk. 1; Rådets rammeafgørelse 2003/568, art. 2 og 4; Kommissionens beslutning 2006/928, bilaget)

(jf. præmis 40-42)

2. *Grundlæggende rettigheder – princippet *ne bis in idem* – betingelser for anvendelse – endelig forudgående afgørelse – bedømmelseskriterier – ophør af strafforfølgning – endelig afgørelse truffet efter en vurdering af realiteten i sagen, som er blevet forudgået af en grundig efterforskning – den nationale rets afgørelse*
(Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 50)

(jf. præmis 48, 52, 61, 62 og 64)

3. *Grundlæggende rettigheder – princippet *ne bis in idem* – anvendelsesområde – afgørelse om henlæggelse vedtaget af en anklagemyndighed uden en undersøgelse af den tiltaltes strafferetlige ansvar – ikke omfattet*
(Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 50)

(jf. præmis 70, 71 og 73-75 samt domskonkl.)

Resumé

Domstolen, for hvilken Curtea de Apel Craiova (appeldomstolen i Craiova, Rumænien) havde indbragt en præjudiciel forelæggelse, præciserede de to bestanddele »bis« og »idem« i princippet ne bis in idem, som er fastsat i artikel 50 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«)¹, i forbindelse med en sag, hvor den strafforfølgning, der var blevet indledt mod en person inden for rammerne af en anden sag, blev afsluttet, idet en anklagemyndighed i en første sag havde vedtaget en afgørelse om henlæggelse, hvoraf det ikke klart fremgik, at der var blevet foretaget en undersøgelse af denne persons retsstilling som strafferetligt ansvarlig for de forhold, der udgjorde den lovovertrædelse, som blev retsfulgt.

I forbindelse med et møde, som andelsselskabet BX afholdt den 30. april 2015, anmodede dette selskabs formand, NR, visse af sine ansatte om at betale et pengebeløb, som hun skyldte, idet deres ansættelseskontrakter ellers ville blive opsagt. Eftersom hendes krav ikke blev efterkommet, udstedte og underskrev hun beslutninger om opsigelse af disse kontrakter.

De pågældende ansatte indgav herefter to strafferetlige anmeldelser mod NR, som blev registreret henholdsvis ved Parchet de pe lângă Judecătoria Slatina (anklagemyndigheden ved retten i første instans i Slatina, Rumænien) under sagsnummer 673/P/2016 og ved Parchet de pe lângă Tribunalul Olt (anklagemyndigheden ved retten i første instans i Olt, Rumænien) under sagsnummer 47/P/2016.

I sag 673/P/2016 traf den for sagen ansvarlige anklager – efter at have indledt en strafferetlig forfølgning in rem for lovovertrædelsen afpresning og på grundlag af rapporten fra det politiorgan, der havde ansvaret for efterforskningen – en afgørelse om henlæggelse af sagen (herefter »den omhandlede afgørelse om henlæggelse«). Denne afgørelse blev ikke anfægtet af anmelderne inden for den fastsatte frist. Desuden blev den af chefanklageren fremsatte anmodning om genoptagelse af sagen ikke tiltrådt af den kompetente domstols forundersøgelingsafdeling.

I sag 47/P/2016 blev der indledt en strafferetlig forfølgning in personam mod NR for lovovertrædelsen passiv bestikkelse, som førte til, at Tribunalul Olt (retten i første instans i Olt, Rumænien) afsagde en dom, hvorved NR blev idømt en betinget frihedsstraf. Efter appel iværksat af NR blev denne dom ved straffedom nr. 1207/2020 ophævet af appeldomstolen i Craiova, som var den forelæggende ret, idet princippet ne bis in idem, der er fastsat i chartrets artikel 50, angiveligt var blevet tilsidesat.

Înalta Curte de Casație și Justiție (kassationsdomstol, Rumænien) – for hvilken Parchet de pe lângă Curtea de Apel Craiova (anklagemyndigheden ved appeldomstolen i Craiova, Rumænien) havde iværksat kassationsanke til prøvelse af den sidstnævnte dom – fastslog i det væsentlige, at det var med urette, at den forelæggende ret havde fastslået, at princippet ne bis in idem fandt anvendelse, idet der forud for den omhandlede afgørelse om henlæggelse ikke var blevet foretaget nogen bedømmelse af realiteten i sag 673/P/2016, og idet afgørelsen ikke var blevet behørigt begrundet, hvorfor den ikke kunne anses for at have medført ophør af strafforfølgning. Den nævnte ret ophævede derfor straffedom nr. 1207/2020 og hjemviste sagen til den forelæggende ret til fornyet prøvelse.

¹ – I medfør af denne bestemmelse »skal [ingen] i en straffesag på ny kunne stilles for en domstol eller dømmes for en lovovertrædelse, for hvilken den pågældende allerede er blevet endeligt frikendt eller domfældt i en af Unionens medlemsstater i overensstemmelse med lovgivningen«.

Inden for rammerne af den nævnte fornyede prøvelse besluttede den forelæggende ret at anmode Domstolen om oplysninger om, hvorvidt det i chartrets artikel 50 fastsatte princip ne bis in idem fandt anvendelse under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede.

Domstolens bemærkninger

Domstolen bemærkede, at anvendelsen af princippet ne bis in idem er undergivet en dobbelt betingelse, nemlig dels at der skal foreligge en endelig forudgående afgørelse (betingelsen »bis«), dels at de samme forhold skal være omfattet af den forudgående afgørelse og af de efterfølgende retsforfølgelser eller afgørelser (betingelsen »idem«).

Hvad angår betingelsen »bis« forholder det sig således, at for at en person kan anses for at være »endeligt [...] domfældt« med hensyn til de strafbare handlinger, der foreholdes den pågældende, som omhandlet i chartrets artikel 50, skal adgangen til offentlig påtale for det første være bragt endeligt til ophør i overensstemmelse med national ret. I det foreliggende tilfælde forholdt det sig således, at for så vidt som den omhandlede afgørelse om henlæggelse for det første ikke var blevet anfægtet af anmelderne i hovedsagen inden for den fastsatte frist, og den af anklagemyndigheden ved retten i første instans i Slatina anordnede anmodning om bekræftelse af genoptagelsen af den strafferetlige forfølgning for det andet var blevet forkastet, så det ud til – med forbehold af den efterprøvelse, som det påhvilede den forelæggende ret at foretage – at strafforfølgningen i sag 673/P/2016 var blevet endeligt indstillet, og at den omhandlede afgørelse om henlæggelse var blevet endelig.

For det andet forholder det sig således, at for at en person kan anses for at være »endeligt [...] domfældt« med hensyn til de strafbare handlinger, der foreholdes den pågældende, som omhandlet i chartrets artikel 50, skal den afgørelse, hvorved den strafferetlige forfølgning bliver opgivet, være blevet vedtaget efter en vurdering af sagens realitet og ikke på grundlag af rent processuelle grunde. I det foreliggende tilfælde kunne betingelsen vedrørende en vurdering af realiteten i sag 673/P/2016 kun anses for at være opfyldt ved den omhandlede afgørelse om henlæggelse, såfremt afgørelsen indeholdt en vurdering af de materielle elementer af den formodede lovovertrædelse såsom bl.a. en analyse af det strafferetlige ansvar for NR som formodet ophavsmand til denne lovovertrædelse. Den manglende afhøring af de vidner, der var til stede under det møde, som andelsselskabet BX afholdt den 30. april 2015, kunne imidlertid – med forbehold af den efterprøvelse, som det påhvilede den forelæggende ret at foretage – udgøre en indikation af, at en sådan analyse ikke var blevet foretaget.

Hvad angår betingelsen »idem« følger det af selve ordlyden af chartrets artikel 50, at bestemmelsen forbyder, at den samme person retsforfølges eller straffes mere end en gang for den samme lovovertrædelse. I denne henseende fastslog Domstolen, at det med henblik på afgørelsen af, om en person er blevet »endeligt [...] domfældt« som omhandlet i nævnte artikel 50, klart skal fremgå af den over for personen vedtagne afgørelse, at den pågældendes retsstilling som strafferetligt ansvarlig for de forhold, der udgør de påtalte lovovertrædelser, er blevet undersøgt og, i tilfælde af en afgørelse om henlæggelse, blevet forkastet under den efterforskning, som gik forud for denne afgørelse, uafhængigt af, om denne efterforskning blev indledt in rem eller in personam. Hvis dette ikke er tilfældet, hvilket det i den foreliggende sag tilkom den forelæggende ret at efterprøve, finder princippet ne bis in idem ikke anvendelse, og en sådan person kan derfor ikke anses for at være blevet endeligt frikendt som omhandlet i chartrets artikel 50.